

Tartalomjegyzék

Előszó	5
 Készül egy mozaik – a kezdetek	11
A mozaikcsalád fogalma	11
A mostoha mostoha	12
Más nyelvek mostohái	14
A mozaik szimbóluma	15
Kapaszkodók hiánya	17
A kezdetek előtt	18
A gyermek vesztesége	20
Félelmek	22
Bizonytalanság	24
Út a biztonság felé	26
Türelem	28
Családalakítás	30
Egy család – két család	33
 Szerepek a mozaikcsaládban – a szülők	35
Mostohaanya a mozaikcsaládban	35
Mostohaapa a mozaikcsaládban	37
Pár-szerep	38
Szülő-társ	40
Nevel a mostoha	42
A különélő szülő szerint	46
Ellenérzések és kommunikáció	47
A parentifikált gyermek	49
„Minek nevezzetek?”	51

Szerepek a mozaikcsaládban – a gyerekek	55
Test-vér?	55
Fókuszban a testvérkapcsolat	60
Mézeshetek után testvérharcok	62
Születési sorrend - szerepváltozások	65
Mindenkire érvényes	67
Személyes terek	69
Közös gyermek érkezése	70
A „kakukktojás”	75
 A biztonság pillérei - szabályok, szokások, rendszerek, rituálék	77
Szabályok kellenek	77
Átlátható és kiszámítható rendszer	80
A szabadság, mint teher	85
A „bármikor” veszélyei	87
A kihasználó és az áldozat szülő	88
Nem program, hanem állapot	90
Az összehangolt idő	92
Kell egy hely	93
Családszabályok	97
Rituálék, szokások	102
Saját idő	104
Ünnepek, nyaralások, iskolai szünetek	106
Alkalmak, amikből csak egy van	110
Kamasz gyerek a mozaikcsaládban	111
 A mozaikcsalád és a benne élők –	
külső határok, alrendszerek, énhatárok	117
Családtagok	117
Külső határok	120

A határsértő különélő szülő	120
A határsértő nagyszülők	123
Belső határok	127
Alrendszerek	129
Két családfél	132
Háromszögek, szövetségek – lojalitáskonfliktusok	135
Lojalitás a családban	135
A „nekem mindig a gyerekem az első” paradoxona	137
Szülők satuban	139
Gyerekek satuban	141
A mostoha viták	144
A nagyszülők és a hála	148
Különélő szülők – a családon kívüli kötelek	153
Lezárt határ	153
A szeretet	154
A különélő szülő ismerje el a mozaikcsaládot!	157
A mozaikcsalád ismerje el a különélő szülőt!	159
A mérgező titok	161
„Utálom, hát utáld te is!”	162
Szabályok itt – szabályok ott	163
Bizalom	164
Ha hiányzik a különélő szülő	167
Tévhitek, ellenállás, elfogadás –	
a mozaikcsalád a környezet szemében	171
Téves sztereotípiák	171
A válás tényleg tragédia?	172
„Szegény gyerek”	176

Különélő szülő és a környezet	179
A tágabb család és az elfogadás	181
Az új család is család	185
Mozaikcsaládban élni jó	189
Lehet természetes is	189
Pozitív szemlélet	192
Mozaikcsalád, mint védőfaktor	194
Minden jóból több	195
Önállóság, leválás	196
Szülői szemszög	198
Játékos gyakorlatok mozaikcsaládoknak	201
Mi jut rólad eszembe?	202
Milyen állat lennél?	204
Családi szokások gyűjteménye	205
Négy sarok	206
Forró szék – dicsérő szavak	207
Családi emlékek doboza	208
Családi fotómontázs	208
Közös rajz	209
Kvíz egymásról	210
Mesélnek a képek (dixit)	211
Rakd ki a családot!	212
Amikor segítségre van szükség	213
Leggyakrabban előforduló problémák	
a mozaikcsaláddá alakulás előtt	
Nehézségek a válás folyamatában	214
Problémás kommunikáció a volt házastárssal	214

A volt házastársról való érzelmi leválás hiánya.....	215
Elköteleződéssel kapcsolatos nehézségek az új párkapcsolatban	215
Problémás szülő-gyerek kapcsolat a válás utáni időszakban	216
Szorongások a mozaikcsaláddá alakulással kapcsolatban	216
Leggyakrabban előforduló problémák	
a mozaikcsaláddá alakulás után	
Konfliktusok nem vérszerinti szülő-gyerek kapcsolatokban	217
A szülői szövetség kialakulásának nehézségei	218
Mozaikcsalád, mint tabu	218
Valamely családtag kirekesztése	219
Közös gyermek érkezése	219
Mostoha-testvérháborúk	220
Problémák a tágabb családdal	220
Problémák a különélő szülővel	221
Egy hely, ahol segítenek:	
Mozaikcsalád Alapítvány	221
Tanácsadás	222
Egyéni pszichológiai konzultáció	222
Párkapcsolati konzultáció	222
Mediáció	223
Válásterápia	223
Mozaikcsalád-konzultáció	224
Csoportok	225
Köszönetnyilvánítás	227
Irodalomjegyzék	229
Tartalomjegyzék	231